

**Serena
Đulijano**

**Ciao
bella**

Prevela s francuskog
Gordana Breberina

■ Laguna ■

Naslov originala

Serena Giuliano

CIAO BELLA

Copyright © Le Cherche Midi, 2019

Published by arrangement with Lester Literary Agency
and Associates

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za tebe, nonna mia.**
Za vas, deco moja.

* Ital.: Bako moja. (Prim. prev.)

*More je bolest okrenuta naopačke.
Ako ga dobiješ kao dete, nikad od njega ne ozdraviš.*

Gvido Fruskoloni

*... Onda me je, jednoga dana, odneo voz; trava, livade
i sve što mi je pripadalo polako su nestajali
i ja sam, plačujući, razgovarala s Bogom.*

Zelene planine, Marčela Bela

Sadržaj

2010.

<i>Fiducia</i> (Poverenje)	15
<i>Blù</i> (Plavetnilo)	17
<i>Miracolo</i> (Čudo)	19
<i>U muort</i> (Smrt)	23
<i>Bambola</i> (Lutka)	25
<i>Peso</i> (Teret)	28
<i>Paura</i> (Strah)	30
<i>Magia</i> (Čarolija)	33

2011.

<i>Freddo</i> (Hladnoća)	39
<i>Mamma</i> (Mama)	41
<i>Fuggire</i> (Bežanje)	43
<i>Sole</i> (Sunce)	45
<i>Caffè</i> (Kafa)	47

<i>Orrore</i> (Užas)	50
<i>Volare</i> (Letenje)	52
<i>Foto</i> (Fotografija)	54
<i>Fortuna</i> (Sreća)	58
<i>Amica</i> (Prijateljica)	62
<i>Cadere</i> (Pad)	66
<i>Avvento</i> (Advent)	69

2012.

<i>Mostro</i> (Čudovište)	75
<i>Dottoresse</i> (Doktorke)	79
<i>Tramonto</i> (Zalazak sunca)	83
<i>Ridere</i> (Smejanje)	86
<i>Incubo</i> (Košmar)	90
<i>Pugno</i> (Pesnica)	93
<i>Diario</i> (Dnevnik)	97
<i>Scrivere</i> (Pisanje)	101

2013.

<i>Ingiustizia</i> (Nepravda)	107
<i>Gelato</i> (Sladoled)	110
<i>Toccare</i> (Pipkanje)	113
<i>Pazzi</i> (Ludaci)	115
<i>Abbandono</i> (Napuštanje)	119

2014.

<i>Nonna</i> (Baka)	125
<i>Radici</i> (Koreni)	129

<i>Bugie</i> (Laži)	133
<i>Provare</i> (Probanje)	137
<i>Mare</i> (More)	142
<i>Croce</i> (Krst)	145
<i>Perdono</i> (Oproštaj)	149
<i>Lettera</i> (Pismo)	153
<i>Papà</i> (Tata)	155
<i>Regalo</i> (Poklon)	160

2015.

<i>Ballare</i> (Plesanje)	165
<i>Scivolare</i> (Klizanje)	168
<i>Donne</i> (Žene)	173
<i>Libera</i> (Slobodna)	177
<i>Scelta</i> (Odluka)	180
<i>Distanza</i> (Razdaljina)	183
<i>Notte</i> (Noć)	186
<i>Rabbia</i> (Bes)	190
<i>Festa</i> (Proslava)	193
<i>Natale</i> (Božić)	199

2016.

<i>Partenza</i> (Odlazak)	205
<i>Silenzio</i> (Ćutanje)	207
<i>Addio</i> (Rastanak)	208
<i>Lutto</i> (Žalost)	210
<i>Fiori</i> (Cveće)	211
<i>Riuniti</i> (Zajedno)	213

2017.

Arrivo (Dolazak) 217

2018.

Inizio (Početak) 221

Izjave zahvalnosti 225

O autorki 231

2010.

Fiducia

6. avgust

„Ova nova trudnoća me je potpuno izbacila iz ravnoteže: imam noćne more i napade panike koje je nemoguće kontrolisati; imam mračne misli. Ponekad se čak nadam da će to dete napustiti moje telo. A stvarno sam ga želela.“

„Hmm, hmm, nastavite...“

„Jeste li vi od onih psihijatarata koji samo govore 'hmm, hmm' ili imate bogatiji rečnik od većine svojih kolega koje sam imala priliku da sretnem i koje me kasnije nikad više nisu videle?“

„Ha-ha! Vi ne okolišate! Lepo ćemo se slagati, Ana. Ne brinite, imaćete dovoljno vremena da otkrijete bogatstvo mog rečnika, ali pre toga moram da razumem o čemu se radi. Moraćete da mi verujete.“

„A zašto bih vam verovala? Ne poznajem vas, ovo nam je prva seansa: došla sam ovamo sasvim slučajno, zato što mi je svega dosta, zato što sam na izmaku snage i zato što mrzim sve žive, počev od sebe.“

„E pa zbog svih tih razloga koje ste upravo naveli.“

* * *

Zatvaram vrata tog jezivog mesta. Kad vam grad obezbeđuje psihologa, ne treba da očekujete parket i mekan kauč. Uostalom, uopšte nema kauča. Drečavoplava stolica, najjeftiniji pisaci sto i vrlo ružne slike na zidu. Oda ružnoći.

Nema čak ni kompjutera. Imam utisak da se vraćam u prošlost. Nema ni traga od modernosti. Takav prostor vam sigurno neće pomoći da se osećate bolje. Mračan je, sumoran. Poput ljudi koje sam videla u čekaonici. Verovatno i poput mene. Ali dobro, besplatno je, što mi je dobro došlo: švorc sam. Moja potreba za estetikom moraće, dakle, da pričeka.

Blù

25. avgust

„Hoće li dugo da traje?“

„Šta to?“

„Pa moje lečenje.“

„Da.“

„Ah.“

„Žuri vam se?“

„Ne spadam u strpljive osobe.“

„A ja ne spadam u one koji će smandrljati posao da bi ugodili svojim nestrpljivim pacijentima. Jednom rečju, nisam od onih koji ugađaju. Moraćemo da saradujemo.“

Pretvaram se da se durim, ali mislim da mi se sviđa, ume da odgovori.

Vrlo je lepa, a već sam pomenula svoju ljubav prema lepom. Liči na Džejn Fondu kad je bila mlađa. Ne mogu da procenim koliko joj je godina, ali rekla bih da bi mogla da mi bude majka.

Oh, mnogo je veća pomodarka od moje majke. Neupadljiva šminka, jednostavna odeća, šik ali moderna. Vrlo svetla plava kosa, gotovo bela, kao i njena koža, očišćana na paž, na sitnom telu, koje bi moglo da ukaže na izvesnu slabost – ali taj utisak odmah odagna čvrst stisak ruke, jedan od onih koji otklanjaju sve nedoumice.

Ima takođe umirujući pogled. Svetloplave oči. Nalik na modni detalj koji nije slučajno odabran. Podsećaju me, uostalom, na Sredozemno more.

Da, ne dopada mi se samo zbog toga kako izgleda. Ne znam zašto, ali život me je vrlo rano naučio da ne moramo uvek sve da razumemo.

Miracolo

10. septembar

„Pričajte mi o prvom porođaju.“

„Retroplacentarni hematom. Dvadeset osma nedelja trudnoće. Krvarenje. Transfuzija. Hitan carski rez. Rođenje znatno pre termina. Kilo i sto devedeset.“

„To je lekarski izveštaj, Ana. Volela bih da znam kako ste vi to doživeli, šta je to izazvalo u vama?“

„Ne želim da pričam o tome.“

„Odlično, imamo vremena napretek. Probaćemo neki drugi put.“

„Ne, ne razumete, *nikad* neću želeti da pričam o tome.“

„Ali moraćete.“

„Sinu sam za prvi rodendan napisala pismo. Sve sam mu 'ispričala' da bi mogao da pročita i shvati kako je došao na svet. Ja sam pak odlučila da sve to izbrišem iz pamćenja. Nikad nisam pročitala to pismo, sigurno je zbrkano i puno grešaka.“

„Da li biste mogli da mi date kopiju tog pisma?“

„Nećete me terati da vam ga ukratko prepričam?“

„Ne.“

„Dogovoreno!“

Bio je ponedjeljak. Bilo je lepo vreme, ali to još nisam znala. I bilo je toplo. Kao u tvom inkubatoru. U toj kutijici koja je dva meseca zamenjivala moju utrobu.

To je bio jedan ponedjeljak u junu. Trebalo je da se rodiš u septembru, ali je život, Bog, ili ko zna ko, odlučio drugačije.

Toga dana, tog ponedeljka, nisam videla suze u očima tvoga tate. Imao je izraz lica koji nikad neću zaboraviti, mešavinu straha i nerazumevanja, u čijoj je pozadini bila sreća koju se bojao da pokaže.

Toga dana sam videla taj tunel, to svetlo o kome se toliko govori. Bilo je tu, bilo je lepo, jako. Pružila sam ruke ka njemu. Manje me je bolelo, nije me više bilo strah. Ali neki glas je vikao kako ne mogu, kako nemam pravo da vas napustim. Vratila sam se, dakle, nazad. Dakle, vratila sam se. Ponovo sam osetila bol. Ponovo sam osetila strah.

Bio je ponedjeljak, bolelo me je stomak zato što ti više nisi bio u njemu. Bolelo me je srce zato što nije shvatalo šta se dešava. Bolele su me šake zato što su tako jako stezale tvoju fotografiju.

Bio je ponedjeljak, prvi u nizu ponedeljaka daleko od tebe... Kako da shvatim da sam postala majka kad sam tek počela da shvatam da sam trudna, kad uopšte nisam videla svoj porođaj, kad nije bilo kolenke pored mog kreveta, kad je samo moj plač davao ritam mojim noćima? Kako da shvatim kad je tvoja soba kod kuće i dalje bila beznadežno prazna, kad ti je mašina davala

moje mleko? Kako da se pomirim s tim da ću se svakoga dana vraćati kući bez tebe i usrdno moliti da telefon nikad ne zazvoni? Kako da prihvatim da je to maleno biće od jedva nešto više od jednog kilograma moj sin, da lebdi između života i smrti i da mi niko ne jemči da će mi se nekada pridružiti?

Taj dan, taj ponedjeljak, bio mi je najlepší i najstrašniji u životu. Pomislila sam da ću umreti, ali – to je bilo još gore – pomislila sam, takođe, da ću izgubiti tebe, svoju bebu. Tada sam shvatila koliko majka može da voli. Kad sam uvidela da mi je više stalo do tvog nego do sopstvenog života, da je svaki srčani otkucaj na monitoru na odeljenju neonatologije, da je svaki gram koji si dobio pobjeda, korak napred, čudo.

Taj ponedjeljak me je zauvek promenio. Kad si izašao iz mene, ispunili su me sreća i užas. Iskusila sam ta dva tako različita osećanja, i to tako intenzivno, i to je bio najteži ispit koji sam ikada morala da položim.

Tog ponedjeljka sam takođe shvatila koliko je Bog veliki, jer to samo on može da uradi. Takvo čudo ne može da se objasni... Za ta dva meseca provedena na neonatologiji takođe sam, međutim, shvatila da je Bog ponekad budala. Neka uzme druge bebe, one odmah pored tebe. Neka natera roditelje da vrište od brige i užasa. Neka mi njihov krik zauvek odzvanja u glavi.

Bio je ponedjeljak, ti si se rodio tri meseca pre vremena. Nikad nisam saznala zašto. „Grom iz vedra neba“, tako je onaj koji nam je spasao život opisao ono što nam se desilo.

Tog ponedjeljka, 17. juna, vrištala sam sve dok te nisu spustili na mene. Uprkos protokolu. Uprkos koncima, kiseoniku. Iako si bio izmožden od umora. Dozvolili

su mi, iz sažaljenja, zato što ni lekari možda nisu verovali... I stegavši tvoje telašce na grudi, srela sam se s tobom. Bio si tu. Živ. Sada je trebalo da se borimo i rastemo.

Danas, godinu dana kasnije, mnogo je ružnije vreme i nije ni ponedeljak. Ništa nam, međutim, ne kvari sreću. Gledam tvoje krupne oči. Tvoj savršeni nosić. Tako si velik i jak. Tako drugačiji od drugih. Ljudi će reći da to kažem zato što sam ti mama, ali mislim da nije zato... Znam da si ti poseban čovečuljak. Zbog tebe sam postala mama i zbog tebe smo postali porodica. To je nešto najlepše što nam se desilo. Premda mi ta sećanja i dan-danas teraju suze na oči, premda mi se zbog njih želudac i dalje steže od straha koga se nikada nisam oslobodila, kada bih morala da se vratim u taj ponedeljak, ništa ne bih promenila. Baš ništa.

Zato što je tvoja životna priča lepa i zato što si zbog nje postao ovaj prekrasni čovečuljak kojim se toliko ponosim.

Srećan rođendan, moje sve, živote moj, moja velika ljubavi. Hvala ti što si mi poklonio svoj život. Hvala ti što si mi omogućio da ti budem mama.

Volim te do neba i nazad.

U muort

30. septembar

„Plašim se broja četiri. Nedavno sam saznala da se to zove tetrafobija. Znali ste to? To je vrlo rašireno sujeverje u Aziji, naročito u Kini i Japanu, a možda i u Koreji. Idu čak dotle da izbacuju broj četiri sa avionskih sedišta, iz liftova i sa ulica! To mi je životni san! Konačno ljudi koji me razumeju! Možda bi trebalo da se preselim...“

„Ali vi niste Azijka... Otkuda taj strah?“

„U mom kraju, u Italiji, za doček Nove godine porodice tradicionalno igraju tombolu. Svaki broj ima neko značenje. Kad izađe broj četiri, neko vikne: 'U muort' – 'smrt' na napolitanskom. Uvek, naime, četiri osobe nose mrtvački kovčeg. Oduvek sam se plašila tog 'prokletstva'. Premda sam mnogo volela te večeri i premda sam polja na svojim tabelama brižljivo popunjavala zrnima pasulja, iščekujući da viknem: 'Tombolaaa', bojala sam se da ne izađe četvorka. Taj broj je previše sablastan. Zato ga izbegavam najviše što mogu.“

„Imate li mnogo drugih fobija?“

„Koliko imate vremena?“

„Ana, doživeli ste vrlo veliku traumu kad vam se rodio sin. Vrlo je moguće da su posle tog događaja mnoge stvari koje ste potisnuli isplivale na površinu. Samuelovo rođenje je bilo okidač, ali moraćemo da se vratimo dalje u prošlost kako bismo pokušale da shvatimo zašto ste tako reagovali? Da li su neki od vaših strahova bili prisutni i ranije?“

„U mom životu nije bilo razdoblja koje nije bilo ispunjeno strepnjom, nikad nisam bila spokojna. Koliko se sećam, nikad nisam bila potpuno srećna, niti bezbrižna. Nikad nisam bila dete. Bojim se praznine, bojim se da nisam na visini zadatka, bojim se bolesti, bojim se da pipnem ostatke hrane u odvodu sudopere, bojim se buke i vriske, bojim se smrti, bojim se rolerkostera, bojim se odvajanja, bojim se auto-puteva, bojim se prepunih samoposluga, bojim se patnje, bojim se neuspeha, bojim se brzine, bojim se da će me primetiti i da me neće primetiti, bojim se porođaja, bojim se oca, bojim se gubitka kontrole, bojim se prokljalog krompira, bojim se neonskog svetla, bojim se majke, bojim se da me negde ne zatvore, bojim se odvratnih stvari, poput glista, bojim se da ću izaći iz svakodnevne rutine, bojim se da ću protračiti život, bojim se da ću morati da jedem prekuvanu testeninu kod nekoga koga ne poznajem dovoljno dobro, pa neću moći da odbijem, bojim se da ne zakasnim, bojim se da putujem sama, bojim se da ću se ugušiti od straha, bojim se da ne volim dovoljno, da ne umem da volim, da previše volim. Bojim se, gospodo. Sve vreme se bojim. Najčešće sebe.“

Bambola

16. oktobar

„Pričajte mi o sestri. Imate sestru, zar ne?“

„Da, pet godina mlađu.“

„Kakva je ona?“

„Niska, bucmasta, lepa, duhovita, inteligentna, vrlo nadarena za slagalice i autistična.“

„Nisam to znala.“

„Da je duhovita? Zar vam nikad nisam pričala o tome? Na sve ima odg...“

„Ana.“

„Oh, dobro, mislim da dobro podnosi svoj autizam. U svakom slučaju, bolje nego ja.“

„Zašto to kažete?“

„Nikad nisam prihvatila taj hendikep. Moji roditelji su se tako dugo ponašali kao da on ne postoji da sam pomislila kako će na kraju stvarno nestati.“

„Zbog čega vas njena različitost rastužuje?“

„Nisam tužna, nego ljuta.“

„Primetila sam da ponekad brkate ta dva osećanja.“

„Može biti. Đulija nikad nije istinski ljuta. Osim kad ne može da gleda svoju omiljenu seriju. Nikad nije ni istinski tužna. Osim kad ne može da gleda svoju omiljenu seriju. Stalno ima osmeh na licu. Ne znam da li zato što je ništa ne pogada ili naprosto zato što nas vuče za nos i ne haje za životne probleme. Toliko joj zavidim. Po mišljenju naše majke, ja se stidim Đulije i zato se ne ponašam prema njoj onako kako bi starija sestra trebalo da se ponaša.“

„Da li je u pravu?“

„Moram vam reći da je moja majka retko kad u pravu kad sam ja u pitanju.“

Rodila se jedne decembarske večeri. Bilo je mnogo hladno i stigla je kao neka krhka grudvica snega. Konačno neću više biti sama. Polagala sam tolike nade u nju. Osoba od poverenja, prijateljica, neko s kim ću moći da razgovaram, neko kome ću moći da se poveravam... Tolike nade.

Osim toga, budući da sam imala pet godina, mislila sam da ću moći da se igram s njom kao s lutkom. Ali kako je rasla, moja lutka je postajala drugačija. Razvijala se u svom svetu, koji nije bio i moj. Nisam razumela šta se dešava, nije mi više bilo zabavno. Bila je oštećena lutka koju sam ja, razmažena devojčica, ostavila u uglu.

A ona?

Ona nikad nije prestala da me voli, da mi se divi, gleda me iz daljine i uživa svaki put kada bih se ponovo igrala s njom.

Trebalo mi je vremena da shvatim. Mnogo vremena.

Trebalo mi je vremena da prestanem da se stidim. Sebe, a ne nje.

Previše vremena da prihvatim da sam loše postupila.

* * *

Nikad neću uspeti da uđem u Đulijin svet. On je samo njen.

U tom svetu se muče da vežu pertle, ali umeju da sastave slagalicu od hiljadu delova, s naličja, bez slike.

To je svet u kome ne mogu da podele dva broja, ali nauče napamet pesmu koju čuju samo jednom.

Svet u kome ne izražavaju osećanja kao mi, u kome preglasno viču kad su ljuti, u kome retko plaču od tuge ili uzbuđenja.

Svet u kome su uvek iskreni. Svet u kome su srce i mozak jedno.

Ne mogu da uđem u taj svet, ali mi je drago što i ona i ja polako krčimo put kako bismo se srele na nekom drugom mestu... Na nekom mestu gde nema pravila, gde nema svetova.

Na mestu gde mi ona priča o svojoj omiljenoj seriji, a ja joj pokazujem svoje nove cipele.

Samo to.

Kao sestre. Sestre koje su u svakom pogledu različite. Ali su sestre.

Na mestu na kome ona više nije autistična, a ja više nisam samoživa.

Trebalo mi je vremena da shvatim zato što sam zapravo ja lutka koja je oštećenija.